

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Voorlopig concept bod Regionale Energie Strategie Arnhem Nijmegen

Kernboodschap

Op 19 december 2019 heeft uw raad de startnotitie Regionale Energie Strategie (RES) Regio Arnhem Nijmegen vastgesteld. Hierin stonden de spelregels en de planning van de RES. Vanaf moment van vaststelling door alle raden, provinciale staten en algemene besturen van de waterschappen, is het proces gestart om te komen tot een concept bod. Een intensief proces met zo'n 450 stakeholders, gemeenten, provincie, waterschappen en netbeheerder Liander. Dit resulteert in het concept bod RES van de Regio Arnhem Nijmegen dat uiterlijk 1 oktober 2020 bij het Nationaal Programma RES (NP RES) en het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) wordt ingediend. De datum voor het indienen van het concept bod is verruimd door het Nationale Programma (NP) RES naar 1 oktober, vanwege de invloed van het Coronavirus op het proces om te komen tot de RES.

Vanwege deze verruiming heeft het pfo duurzaamheid van de regio op 25 mei 2020 afgesproken om de gemeenteraden te consulteren over het bijgevoegd *voorlopig* concept bod (bijlage 2). Dit *voorlopig* concept bod is conform afspraak met het NP RES, door de Regiegroep RES AN op 1 juni jongstleden opgestuurd naar het NP RES en het Planbureau van de Leefomgeving (PBL) voor een eerste kwalitatieve analyse. Bij deze analyse wordt gecheckt of het bod voldoet aan alle eisen. Er wordt nog niet gekeken naar de opbrengsten in TWh. Dit voorlopig concept bod dient als opmaat voor het concept bod.

We stellen uw raad in de gelegenheid om uw wensen en bedenkingen over het voorlopig concept bod mee te geven aan het college. Het college neemt vervolgens op 8 september 2020 een besluit over het indienen van het concept bod, daarbij rekening houdend met de opgehaalde wensen en bedenkingen.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)
26 september 2019	Z/19/032034, concept startnotitie RES AN door de raad voor kennisgeving aangenomen inclusief de motie van Kernachtig Druten en de samenwerkende dorpslijsten.
19 december 2019	Z/19/032034: Gemeenteraad heeft de startnotitie RES AN vastgesteld.

Toelichting

Het Rijk heeft in het kader van het nationaal klimaatakkoord alle dertig regio's, waaronder Arnhem Nijmegen, gevraagd om een Regionale Energie Strategie (RES) op te stellen. Die moeten er samen voor zorgen dat het nationaal CO₂-reductiedoel haalbaar is.

De RES is een proces. Het proces zorgt voor draagvlak en acceptatie bij inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties, netbeheerders en andere betrokkenen in onze regio. De RES biedt een regionale strategie en daarmee houvast voor iedereen die op lokaal niveau met de uitvoering aan de slag gaat. En de RES helpt bij het nemen van besluiten over de inpassing van windturbines en zonnepanelen in het landschap, de inzet van regionale warmtebronnen en de daarvoor benodigde infrastructuur. Ten slotte biedt de RES een structuur om samenwerking tussen regio's aan te moedigen.

Gevolgen

Het opstellen van de RES Arnhem Nijmegen kent het volgende proces:

1. startnotitie
2. concept bod aan rijk
3. doorrekening door planbureau van de concept biedingen uit alle regio's
4. eind bod aan rijk.

We zijn nu in de fase aanbeland van het indienen van het concept bod.

In de kern bestaat de RES uit een kwantitatief bod, met daarbij kwalitatieve uitgangspunten en een kaart met zoekgebieden voor grootschalige opwek op onder andere ons grondgebied. Daarnaast biedt het inzicht in de Regionale Warmte Structuur en de consequenties voor de net-infrastructuur van Liander.

Communicatie

De RES komt regionaal tot stand met veel partners. Communicatie wordt daarom zowel in regionaal verband als lokaal uitgevoerd en is gericht op de bestuurders, raadsleden, inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en jongeren. Op regionaal niveau is een werkgroep ingesteld waarvan onze medewerker communicatie lid is. Zij maken afspraken over de regionale communicatieactiviteiten en de persberichten van de regio, en zorgen voor de afstemming op lokaal niveau. Zo is voor het *voorlopig* concept bod, door de Regio een persbericht opgesteld dat op 5 juni 2020 naar alle mediakanalen is verstuurd. Naar aanleiding van dit persbericht heeft onze afdeling communicatie ook een eigen nieuwsbericht geplaatst op de site van de gemeente Druten.

Er is een regio brede representatieve inwonersenquête uitgevoerd en specifiek zijn jongeren apart benaderd om te reageren. Over de resultaten hiervan wordt u binnenkort geïnformeerd. Ook voor raadsleden waren er op 18 en 20 mei 2020 regionale (digitale) bijeenkomsten georganiseerd.

Er wordt in de periode juli en augustus 2020 een bijeenkomst georganiseerd over het voorlopig concept bod voor de lokale stakeholders zoals Vitaal Druten en ZLTO. Zij kunnen dan reageren.

Uitvoering of Vervolgstappen

Op 25 juni wordt het voorlopig concept bod geagendeerd voor de raadsvergadering. Dan kan de raad haar wensen en bedenkingen met betrekking tot het voorlopig concept bod kenbaar maken aan het college. De wensen en bedenken worden meegenomen bij de besluitvorming door het college op 8 september 2020. De reacties van alle raden, staten, algemene bestuursleden worden door de werkorganisatie RES Regio AN na 15 september 2020 gebundeld en samengevat in een oplegnotitie die toegevoegd wordt aan het concept bod dat op 1 oktober 2020 wordt ingediend bij NP RES.

In de periode tussen 1 oktober 2020 en 1 juli 2021 wordt er met uw raad gesproken over de verwerking van de ingediende wensen en bedenkingen. Uiteindelijk dient de gemeenteraad een besluit te nemen over het definitieve bod RES 1.0, dat uiterlijk 1 juli 2021 ingediend moet zijn bij NP RES. De werkorganisatie RES maakt een planning voor de besluitvorming tijdens deze periode, inclusief een communicatieplan voor de regionale

Openbaar

Zaaknummer: 47505

informatiebijeenkomsten (voor bestuurders, raadsleden en de overige stakeholders) over het bod. Zodra deze planning bekend is wordt uw raad hierover geïnformeerd.

De Res is een proces voor meerjarige regionale samenwerking. Na indiening van de RES 1.0 volgt er tweejaarlijks tot 2030 een bijstelling naar RES 2.0, RES 3.0, en verder

Geheimhouding:

Niet van toepassing.

Bijlage 1 Samenvatting van de inhoud van het concept bod

Het voorliggend *voorlopig* concept bod in bijlage 2 bestaat uit een beknopte bestuurlijke samenvatting en een StoryMap met kaarten en dieper liggende achtergrondinformatie. Via de icoontjes in de kantlijnen (knop met een vinger), kunt u de kaarten en de achtergrond informatie downloaden. Het voorlopig concept bod RES 1.0 is ook te vinden op de site van de regio Arnhem Nijmegen, zie <http://voorlopig-concept-bod.res-regioan.nl>. Om een indruk te krijgen van de inhoud van de RES worden hieronder de onderwerpen uit het *voorlopig* concept bod kort beschreven.

Elektriciteit

De Regio AN draagt met 1,68 TWh bij aan de klimaatafspraken uit het Interbestuurlijk Programma en het Klimaatakkoord. Hiermee dragen we in verhouding ruimschoots bij aan de landelijke doelstelling, waarvoor we als regio ter indicatie tussen de 0,6 en 1,5 TWh aan duurzame elektriciteit moeten opwekken. De doelstelling uit het Gelders Energieakkoord van 55% CO2-besparing in 2030 (t.o.v. 1990) is met dit bod nog niet in zicht. Deze besparing hoeft echter niet volledig uit duurzame opwek te komen, maar kan ook met andere, aanvullende maatregelen worden bereikt.

De bijdrage van de RES Regio AN bestaat uit de volgende onderdelen:

- Gerealiseerde projecten (0,05 TWh).
- Projecten die 'in de pijplijn' zitten (0,28 TWh) zoals het zonnepark De Uivermeertjes.
- 'No regrets' (0,67 TWh), o.a. zonnepanelen op grootschalige daken.
- Regionale zoekgebieden (0,68 TWh). Voor Druten zijn twee zoekgebieden voor windenergie opgenomen langs de Maas- en Waalweg. Maar voornamelijk is hiermee geen rekening gehouden met de berekende opbrengst omdat windenergie in Druten is uitgesloten. Daarnaast zijn 2 kleine zoekgebieden opgenomen voor zonne-energie.

Warmte

Voor warmte is, met ondersteuning van Royal HaskoningDHV een overzicht opgesteld van de warmtevraag in de regio en bovenlokale warmtebronnen en bijbehorende warmte infrastructuur. Daaruit blijkt dat de regio voldoende potentie heeft om de bestaande warmte infrastructuur verder uit te breiden en te ontwikkelen. Ook verschillende andere kernen zijn kansrijk voor de ontwikkeling van nieuwe warmtenetten. Er lijken op dit moment echter onvoldoende warmtebronnen te zijn om in de volledige warmtevraag te kunnen voorzien.

Bij restwarmtebronnen ontstaat competitie tussen verschillende warmtevragers uit de regio. In die gevallen wordt de regionale warmte-infrastructuur verder onderzocht. Dit geldt specifiek voor de nog niet maximaal benutte restwarmte van de afvalcentrale ARN (Weurt) en ook voor de grote naastliggende rioolwaterzuiveringsinstallaties.

Voor Druten worden de kansen voor de warmtetransitie uitgewerkt in de in voorbereiding zijnde Transitievisie Warmte.

Het conceptbod is een kwalitatieve inventarisatie op hoofdlijnen en doet nog geen uitspraak over de verdeling van bovenregionale warmtebronnen. Dit wordt in een later stadium verder uitgewerkt en concreet gemaakt.

Ook is afstemming nodig tussen regio's, bijvoorbeeld als het gaat om de verdeling van restwarmte van papierfabriek Parenco uit Renkum. Het gebruik van die warmte is kansrijk in het stedelijk gebied van Ede-Wageningen (regio Foodvalley). Andersom geldt

dat beschikbare warmte vanuit andere regio's ook weer in onze regio kan worden benut: warmte van de bio-energiecentrale Cuijk kan mogelijk naar Malden en restwarmte van de RWZI Olburgen naar Dieren of Doesburg.

In de verdere uitwerking (tot 2030) van de regionale warmtestructuur wordt afgewogen of de koppeling tussen de netten van Arnhem en Nijmegen meerwaarde heeft voor Druten.

Systeemefficiëntie

De energietransitie gaat over meer dan alleen regionale warmte, zonnepanelen en windturbines. Het energienetwerk wordt als systeem bekeken. Dit betekent dat in de aanpak de verschillende sectoren en onderdelen van de transitie aan elkaar worden verbonden en het totaalplaatje bekijken.

Netbeheerder Liander heeft een doorrekening gemaakt van wat de gevolgen van het concept bod kunnen zijn voor de benodigde aanpassingen van de net-infrastructuur. In de doorrekening komt ook een aantal kansrijke gebieden in de regio naar voren waar innovatieve 'energiehubs' kunnen ontstaan, bijvoorbeeld langs de A15, rond de afvalverbranders AVR en ARN en het kassengebied NEXTGarden.

De opbrengst van windturbines enerzijds en zonnenvelden anderzijds is in het concept bod erg uit verhouding. Een signaal dat Liander afgeeft is dat een gelijkwaardige verhouding tussen zonne- en windenergie veel uitmaakt voor de haalbaarheid en betaalbaarheid van de net-infrastructuur. In het vervolgproces gaan we bekijken hoe we de opwek van zonne- en windenergie meer in balans kunnen brengen.

Van, voor en door de regio

Belangrijk in de aanpak van de RES is het uitgangspunt *van, voor en door de regio*. Deze RES is van zestien gemeenten, drie waterschappen en provincie Gelderland. Het is praktisch niet mogelijk geweest om alle inwoners van de regio hierbij te betrekken. Daarom is bij het opstellen van het concept bod, vooral ingezet op een brede groep van stakeholders zoals Vitaal Druten, Vereniging Uivermeer en ZLTO. In een half jaar tijd zijn regionale en lokale werkateliers gehouden, themabijeenkomsten, stakeholder intermezzo's en bestuurlijke intermezzo's georganiseerd. Er is een regio brede representatieve inwonersenquête uitgevoerd en specifiek zijn jongeren apart benaderd om te reageren. Ook voor raadsleden waren er regionale bijeenkomsten.

RES als springplank

Dit concept bod is een springplank naar de toekomst. Voor de korte termijn is de 1,68 TWh aan zonnepanelen en windturbines en de regionale warmtestructuur kansrijk. Richting de toekomst bouwen we dit verder uit. Op 1 juli 2021 ligt het definitieve bod RES 1.0 op tafel. Daarna volgt er tweejaarlijks een bijstelling naar RES 2.0, RES 3.0, en verder. De komende periode wordt dan ook benut om te onderzoeken op welke wijze de samenwerking verder kan worden vormgegeven.

Openbaar

Zaaknummer: 47505

Bijlage 2 HET VOORLOPIG CONCEPT BOD

Zie de bijgevoegde rapportage.